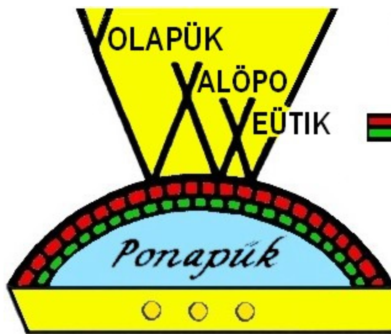

VÖG VOLAPÜKA

Hermann Phílipps, cífal
Beethovenallee 61
D-53173 Bonn - Bad Godesberg
Deutschland / Deután

Sírkülapenäd Volapükaflenes valöpo

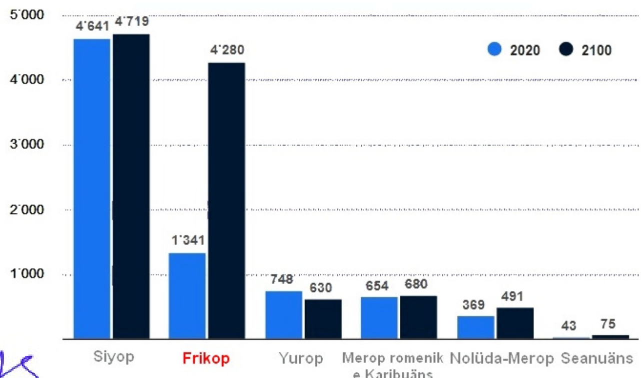
YELOD TELDEGZÜLID NÜM: 12 2019 DEKUL PADS: 93 jü 100.

Glidis Volapükaflenes valöpo!

Dönu tim leköma e kritidazäla ekömon. Valöpo kritans fredons dö köm putül semik, id in Frikop, äsä kanoy logön in kribamagod at. Klülos, das pö Frikopans Yesusil labom skinaköli braunik. In Frikop pals mödikün labons mödikis cilis dafredüköl braunik. Suno ye cils at okodons säkädis vemik, bi ya pos yels nemödik obinons it daülans, kels oprodons cilis braunik dafredüköl.

Medü statitav kanoy büokalkulön kuratiko pöpamödotis fütürik, if sevoy bäldotabinodi nutimik e dötumanumis mödikumama e deadama bäldotakladas distik. Ön mod somik magod donik prognoda pöpamödotas ma kontinäns me balions ün yels: 2020 e 2100 ädavedon. Säk reton: „Lio Frikopans so mödiks okanons-li panulüdön?”

Fonät: ‚UN DESA (Population Division)’.

Ye no vilobs tikön dö atos ün kritidazälatim jönik ayelik.

Vipob reidanes valik dekuli mu plitöfiki.

Hermann Philipps

Kodedü yubid 25-yelik ela

„Volapükagased pro Nedänapükans”

Fa ‚JOHANN SCHMIDT’: cifal ettimik plödü dün.

Se gased ot yela: 1957, nüm: 2.

Finü mäzul yela 1957 yels 25 epasetikons sis püb nüma balid ela „Volapükagased pro Nedänapükans”. Fe Vpagaseds obas stadon pas ün yelod 22id oka, bi püb ona piproibon dü yels kuratiko fols (de mayul yela: 1942 jüi mayul yela: 1946), sevabo jüi fin volakriga telid fa koupacifod Deutänik ettimik, e latikumo kodü papüradef. Krig e rop puba dub proib at äkodons Vpagasede dämi vemik, ibä pos dönupub gaseda stads miik ämütons redakanis, ad smalükumön vemo gasedi, e no nog äkanoy votükön mesülis tefik at dub jer valemik in bükafebäd. Nu, ün dels yubida, spelobs ä vipobs ye, das Vpagased obas suno dönu getonös greti* kösömik oka!

Dü yels kuratiko teldegluls Vpans tel ädunodoms as redakans ela „V.p.N.”, kelas nems neföro poglömons in jenotem Vpa: söl: **‚Dr. Arie de Jong’** e söl: **‚J. G. M. Reynders’.** Mutoy stunön dö vobäl nenfenik manas bofik, pato nog dö vobanäm omas to bäld vemik. Ibä noe redak gaseda abi noganükam e guv Vpamufa nulik äsekidons de vob manas bofik.

Läbiko nemu bevob Vpa ebo pifinükon fa söl: ‚Dr. Arie de Jong’, ven nüm balid ela „V.p.N.” äpubon. Ko lanäl pro Vp, ko skil e lezil mans bofik ädedietoms okis vobe nulik.

Ünü yels 25 et Vpans bofik at äjafädoms Vpe (se glöm tio lölik ettimik ona) dönu sevädi valemik; mans bofik at äsvo äkuloms Vpe dönu vegi se xil ini vol lölik. Betikoyöd stadi lügik Vpa bü yels 25! Vp idalabon flenis e züpanis te nemödikis, vödastoki nesaidik e literati nonik. Betikoyöd töbis bevoba pos bruls yelas nebenikama, töbis pro reidans, e töbis vemo mödikumis pro redakans! Vö! progeds gretik ekömons, ifi stad Vpa löfik obas no nog dalon kotenükön obis. Ab nu dalabon flenis fiedik in taladils valik, ed utan, kel estudon staböfiko Vpi, neai dönu olüvon oni.

Mutoy fomälön oke riski redakanas balid Vpagaseda, ven bü yels 25 äpüboms gasedi pro sogod smalik Vpanas fiedik. Pos brul in vödastok Vpik (dub dun e bit säslopanas ün yeltum 19id) reidans at dönu ämutons pakösömükön ad bevob glorik söla ‚Dr. Arie de Jong’, ad vödastok tikavik, löliko bai flags datuvana Vpa.

Fövot su pad: 99.

* Rigädo: „züoti”, ab vöd at tefon sirkis, züamöpis e soms.

NUD (III).

Fa el Nikolaj Gogol' tiädü ‚Nos'. Petradutöl se Rusänapük fa el Daniil Morozov.

Äbinos del jönik e solöfik. Menamödot gretik ädabinon su lesüt di ‚Neva', samo voms äs sturabluk nenfinik floras äbestürofs pärunavegi lölik dese pon poldik jü pon di ‚Anichkov'. Ekö! i kurakonsälal lä om sevädik ägolom, kelani änemom vikonulani, mu pato komü nesevädikans. Ekö! i hiel ‚Jaryzhkin': grupacif pö senät, flenädan gudik[1], kel pö kadapledam di ‚boston' ai duinom römidi, ven neodom kadis jöl. Ekö! i mayor votik in Kaukasän diniti cäma-calana pedagetöl me nam vinegom, vüdölo ad kömön lü ok…

„Ag! diabö!" el Kovaljov äsagom. „He! o bökan! veigolöd obi nemediko lü löpapoldacalal!"

El Kovaljov äseidom oki ini loatavab, ed ai dönu ävokädom lü bökan: „Gö! vifö! föfiomofolöd ko näm lölik!"

„Löpapoldacalal binom-li in vobacem oka?" ävokädom, posä inükömom ini föfalecem.

„Lenö!" yanan ägespikom, „änu edetävom." — „Liö!"

„Si!" yanan äläükom, „jenöfo no bü lunüp, ye edetävom. If ekömolöv igo bü minut bal, ba ekolkömolöv ko om lomo."

‚Kovaljov', no ädesumölo särvätüli de logod oka, äseidom oki ini bökavab, ed ävokädom me vög däsperi jonülöl: „Gö!"

„Kiöpio-li?" bökan äsagom. — „Föfiö!"

„Lio-li föfio? Is mutoy flekön: detio-li u nedetio-li?"

Säk at ästöpön eli Kovaljov ed ämüton omi ad letikön dönu. Ön stad omik mubalido äsötomös spidön lü bür südöfapolda, no demü utos, das ätefon-la nemediko poldi, ab demü utos, das bür et ökanon koedön segolön büdis vifikumo, kas calans pö vobaplads votik. zuo öbinosöv nevisedik ad duinön begi tefü geükam dinastada nomik cifefe dünotema ut, dünotani kela nud isteton oki, bi ya iklülädos se gespiks lönik nuda it, das pö dabinan at nos äbinon saludik, ed ökanon lugön i pö jenet at, leigoäsä ilugon, ven ilesagon, das neföro äkolkömon-la labani oka. Klu pö ‚Kovaljov' slud ya isüikon ad büedön vabön lü bür südöfapolda, ab ün timül ot äreafom ad tikod, das jäpan e cütan at, kel igo pö kolköm balid ibiton ön mod so nenjemik, ükanonöv gebädön pötatimi ad skeapön alseimiko de zif; e pö dinäds somik plöps valik ad dafanön oni öbinonsöv vanik ud ödulonsöv — God önetelonös osi! — ünü mul lölik. Fino sülalödans it äjinons-la nügivön ome tikodi. Äsludom ad lüikön nemediko lü notedabür gasedik, ed ad notükön büokälo bepenoti staböfik patöfas valik, dat alan, posä ükolkömon nudi, ökanon sunädo loblinön oni foi laban, u pu sevedükön dö steböp nuda. Benö! isludikölo fifümiko, äbüedom vabön bökani lü notedabür gasedik, e dü vegam lölik ai dönu äflapom stirani ta bäk oma, otüpo sagölo:

„Vifö! o jäpan! vifö! o cütan!”

„Ag! o cädasöl!” bökan äspikom, du älemufükom kapi oka ed äbatom me stirajainäd jevodi oka, kel älabon heremi so luniki, äs ut vümadoga di ‚Bologna’. Fino loatavab ästopon, ed el Kovaljov hekölo änürönom ini stebedacem smalik, kö calan gedaherik älenlaböl trelülaguni bäldik e lüni, äseadom len tab e ko penamaleplüm vü tuts oka änumom könädis kuprinik piblinöl.

„Kin is lüsumon-li notedis?” el Kovaljov ävokädom. „O! Glidö!”

„Dalestümi obik!” calan gedaherik äspikom, posä ünü minut bal ilöpiologedom e dönu ilogedom dönio äl kums monik piseitöl.

„Vilob notükön bükiko…”

„Dälö! Begob ole ad stebedön brefüpo”, calan äsagom, me nam bal äpenölo numati sui papür e me doats nama nedeta äfeamufükölo balilis tel pö bakud.

Dünan äläböl kvatädis e logoti, kel äjonülon dünotemi oka pö dom raistokratik, ästanom nilü tab ko doküm in nams; älecedom dini plütik ad logädükön kosädöfi oka:

„Fikulos ad kredön bisaroti somik, o söl! Dogil no frädon degkopekis jöl, sevabo ob no peloböv tä on igo kopekalafis jöl; too jigraf löfof oni, — nämätü God! — löfof, klu utane, kel otuvon oni, ruabis tum! If dalob bespikön dinis ma gidöf, tän, äsä anu vü ob e ol, bülofs menas leno baibinons. If ek binon yagan, tän labonös bludadogi ud eli ‘pudel''; no lavaronös, ab segivonös ruabis lultum, si! segivonös utis mil! if te odagetonöv dogi gudik.”

Calan cädik älilom atosi ko logodanotodot gravik, e leigüpo äbejäfom fräditäxeti: tonats liomödiks dabinons-li in penet peblinöl? Valaflano ästanons mödiks jibäldans, pladulans tedanas e domadünans ko penets. Pö bal etas pänunos, das leadoy golön ad dünön[2] bökani ko kondöt stönik tefü spitin; votik ätefon vabi boso neflifediki, ün yel: 1814 < se ‚Paris’ piseveigöli; seimöpo leadoy golön jiyunani de domadünanef bäldotü yels degzülid, oki pö lavöp eskilüköli, e fägöfiki pro vobod votik; zuo palofons veigöm leitik sufidik nen resor bal; jevod yunik nämälik ko stenüls gedik yelis degvelid laböl; sids nulik naväta e rafa se el ‚London’ elükömöls; länädadom labü feilaläned zesüdik, sevabo labü leceks tel pro jevods e labü top, kö kanoy meikön legudiki gadi biadik u firiki; i bevü votikos binon levok utanas, kels vilons remön jukasömälis bäldik, sa levüdam ad kömön ad hägön aldelo de düp jölid jü ut gödik kilid. Cem, pö kel sog lölik at ipladon oki, äbinon smalik, e lut us äbinon vemo dufik; ab cämacalan: ‚Kovaljov’ < no äfägom ad smeilön smeli, bi pivilupom me särvätül, e bi nud it oma äblibon seimöpo — te God äsevon-la, in spadül kelik.

„O cädasöl! leadolös begön obi!… Vemo neodob osi”, fino äspikom nesufädiko.

„Onu, onu! Ruabs tel, kopeks foldegkil! Ün minut mu nilikün! Ruab bal, kopeks mäldegfol!” söl gedaherik äsagom, du äjedom penetis ebo äl logods jibäldanas e domadünanas ebo äl logs onas. „Kisi vilol-li?” fino äsagom, lüspikölo lü el ‚Kovaljov’.

→

„Begob…” el ‚Kovaljov’ äspikom, „ejenon cüt u jäp, jünu no plöpob ön mod seimik ad datuvülön osi. Te begob ad koedön bükön, das utan, kel oloblinon foi ob jäpani at, ogeton mesedi saidik.”

„Dalob-li säkön, lio famülanem ola tonon-li?”

„Nö! kikodo famülanem zesüdon-li? No kanob nünön oni. Labob sevädanis mödik: jieli Chekhtarjova se famül tatakonsälala, jieli Palageja Grigor'jevna Podtochina se famül stäfafizira… Valans okanonsöv seivön jenoti at — God oneletonös osi! Kanol penön balugiko dö ob: cämacalan, u mödo gudikumo: stadöl in dinit mayora.”

„E tefü fugan: binom-li domadünan olik?”

„Bö! dünan kimik-li? Sümikos no äbinonöv jäp so vemik. De ob emofugon… nud…”

„Jö! famülanem kio nekösömik! E söl et: Nudik[3] < ebetifom-li oli demü suäm vemo gretik?”

„Nud, kludo… Pöliko träitol dinastadi. Nud, sevabo nud oba it, enepubon. Nu no sevob stanedi ona. Ba diab evilon-la käfädön tefü ob.”

„E me mod kinik enepubon-li? No kanob suemön stadi gudiko.”

„Jenöfo ob no kanob plänön ole, me mod kinik; ye veütikünos binon, das nu vabon da zif e nemon oki tatakonsälali. Ebo sekü atos begob ole ad notükön, das ufanölan oloblinonöd sunädo oni foi ob tüpü brefüp mu nilikün. Gevolös cödoti lönik ola: voiko lio üfo olailifob-li nen koapadil so küpidik? At leno binon samo tean smalik len fut, keli kanoböv steigön ini but, e poso nek oloegonöv defön teani. Komob alvigo ün dödel lä ‚Chekhtarjova’: jimatan tatahikonsälala; fovo jiel Podtochina Palageja Grigor'evna: jimatan stäfafizira, sa daut ofik vemo löfidik, i binofs jisevädans gudik oba. Kluo gevolös cödoti lönik ola! vio nu kanob… Nu no dalob komikön lo ofs.”

Calan ämeditom, kelosi äträtons lips nämöfiko pifärmüköls oma.

„Nö! no dalob koedön notedön atosi pö gased”, fino äspikom pos seil lunüpik.

„Liö! Kikodo-li?”

„Somo. Gased okanon perön benorepüti oka. If alan primon-la ad penön, das nud lönik mofugon de on, täno… Igo nen jenots somik sagoy, das medü gasedem panotükons-la dins nesiämik e sagäds neveratik mödiks.”

„E me pat kinik din at üfo binon-li nesiämik? Pö jenet at, äsä jinos lü ob, nos sümik dabinon.”

„Te lü ol jinos, äsva nos nesiämik dabinon-la. Ekö! givob sami: ävigo otos ejenon. Calan äkömom, leigoäsä ol änu ekömol, äkeblinom notedi (kalot ma kalkul äsuämon ruabis: 2 sa kopekis: 73). Noted te änunon, das dog bridota: ‚pudel'’ < ko herem blägik imofugon-la. Atos no jinon-la nekomunik, vo-li? Ab äklülädon binön jemodapenäd: jenöfo el ‚pudel'’ et äbinon diviguvan, no memob, stitoda kinik.”

„Ob ga lofob notedi no dö el ‚pudel'', ab dö nud oba it, sevabo tio dö ob it."

„Nö! leno dalob koedön nüseidön notedi at ini gased."

„Liö! Ga nud lä ob nendoto emoon!"

„If emoon, tän atos binon dinäd sanavik. Sagoy, das dabinons mens ut, kels kanons lenlägön nudi sota alseimik. Ye ma küped obik mutol binön man ladäla vemo fredika, e bo löfol ad cogön in sogod."

„Yulob ole nämätü God! Ba if ereafol ini dot, tän ojonob ole logodi oba."

„No zesüdos ad töbön oki!" calan äfövom, du äsnüfom tabaki. „Üf atos ye no oditretülükonöv oli", äläükom ko jäst nitedäla, „täno obinosöv vipabik ad lülogön."

Cämacalan ädesumom särvätüli de logod oka.

„Jenöfö! kio bisarik atos binon!" calan äsagom, „top binon vero kamik, äsvo päälakek änu pebaköl. Si! binon nekredoviko kamik."

„Kluö! Nu bleibol-li feitön? Ol it kanol daküpön, das binos nemögik ad no notedön. Obinob mu vemo danöfik kol ol; zuo vemo fredob, das pöt at ebönon obe plidi ad kosükön obi ko ol…"

Mayor, äsä kanoy kludön se atos, pö naed at äsludom ad bitön fläto.

„Dido binosöv din fasilik ad koedön notedön", calan äspikom, „ab no büologob pö atos fruti seimik pro ol. Ga if vilol somi, tän bligädolöd utane, kel labon stüli süperik, ad bepenön jenotemi asä natapubodi seledik, dat okoedoy nüseidön ini el „Bien nolüdik" yegedili et" (ün tim ot nogna äsnüfom tabaki) „gönü frut yunanefa" (ün tim ot äkluinom nudi oka) „u balugiko födü nitedäl valemik."

Cämacalan isäspetikom lölöfiko. Ädonükom logis oka äl donadil gaseda, kö nunäd dö plösenots äbinon; ya logod oma tio äsmililon, posä piküpon nem jiplösenana, jikel äbinof löfidik ma logot, e nam äkontagon poki ad fümükön, va äkepolom ko ok bankazöti blövik[4], bi cedü ‚Kovaljov' stäfafizirs äsötoms seadön su teatastuls… ab tikod süpik dö nud idädükon vali!

Fövot ofovon in gased yanula.

Noets.

1 Tikodayumät petraduton ma namapenäd. Dü tumyel degzülid is mäniot cala ädefon, klu pla el „hiel ‚Jaryzhkin': grupacif pö senät, flenädan gudik" päbükos: „hiel ‚Jarygin': flenädan oma".

2 El „leadoy golön ad dünön" äbinon fraseod ettimo sevädik ad malön seli dutetana. Lautan Rusänik votik: ‚Aleksandr Gercen' < äpenom tefü atos: „…Ministeranef jemik ä puedöfik eproibon ad notedön, das mens paselons. Pö gaseds mükiko e nensiämiko bükoy: *leadoy golön ad dünön eki*."

3 Famülanems mödik Rusänapükik pedefomons de bidanems medü lenläg poyümotas ladyekik.

4 Efe völadü ruabs lul.

Fövot de pad: 94.

Bo söl: ‚Dr. Arie de Jong' ipübom vödabuki gretik labü vödastok mö vöds zao 25.000; num vödas at ye no äsaidon pro vödem gaseda, e so ünü yels 25 söl: ‚Dr. Arie de Jong' ämödükumom stoki at, ätelom oni. Primo redakans ästeifoms ad sevädükön reidanes vödis nulik at medü vödaliseds in gased. Fino mod gudikum pägebädon; äpladoms vödis nulik at dis finot lautota alik, in kel vöds at äkomädons.

Pianiko ünu yels 25 Vpagased obas äglofon ad toum bigik labü pads tio 800. Pö dem dinädas miik valik duinot redakanas bofik flagon stunidi gretik. Ibä söl: ‚J. G. M. Reynders' äjäfom nog me guv klubas e finenas. Söl: ‚Dr. Arie de Jong' ätradutom lautotis mödik plä uts pro gased pineodölis, ed äxamom äd äkoräkom lautotis mödik lautanas nulik. Vö! gianavobod peduinon fa Vpans bofik at.

In yelod fovik alik Vpagaseda obas äkanoy dasevön in vödem glofi ninedik Vpa, mödükumami vödastoka, e pöti ai gudikumi oka ad loveükam tikodas komplitikün lautanas nolavik. In yelods balid Vpagaseds reidan otuvon, das pads tio valiks pegebons pro noganükam Vpa e pro leod siämik dinädas Vpik. Täno lautots muadik äpubons in pads gaseda, balido te fa redakans gaseda. Pianiko cifal ettimik, söl: **‚Prof. Dr. Albert Sleumer'** älofom reidanes lautotis nolavik e Vpajenotemikis. Fa ob lautots se Vpajenotem e se jenotem valemapükas äsökons, e täno äkanobs fredo reidön balidnaedo nemi lautana nulik, nemi söla: **‚F. J. Krüger'.** Sis prim yeloda 19id söl: **‚Brian R. Bishop'** ämödükumom dönu numi kevobanas. Tumats mödik lautotas lönik oba pexamons kälöfiko fa söl: ‚Dr. Arie de Jong'; kevobans votik jäfons leziliko, sodas Vpaliterat no pülik ya binon bükablümik.

Obs: reidans Vpagaseda ai ädredälikobs demü cen baik in redak dub bäld vemik redakanas balid. Si! cen at ejenon ün yanul 1956; ko pid äreidobs klemi redakanas löfik, ye leigoso äkotenikobs, ven söl: ‚F. J. Krüger' e söl: **‚P. H. Uittenbogaard'** äfövoms redaki gaseda.

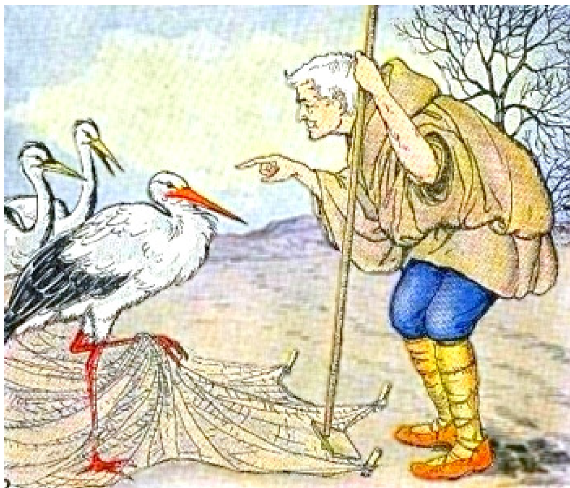
Kud gretikün obas binonös, ad gretükumön gasedi! On dabinon as propagidamed gudikün, jüs odalabobs mögis nog gudikumis. Pianiko pads zuik omutons pajafön pro literat nulik Vpa, pro lautots gretik. Sakrifäl limanas e slopanas, löf dialik pro Vp. davedonsös, ad moükön kudis at! Täno i benosek osökon duni. Lifö Volapük! E lifö Volapükagased pro Nedänapükans! ■

Vedolsös sapiks medü el Aisopos!

*Se ‚**The Æsop for Children**, Rand McNally & Company, Chicago', 1919, ko magods fa ‚Milo Winter'. Tradutod fa ‚Hermann Philipps'.*

Feilan e stork.

Stork labü natäl vemo balugik e konfidälik piflagon fa sog lefredik grudas ad visitön länedi nuliko pebeplanöli. Sog bödas at ye äreafon bruliko ini mails filäta feilana.

Stork äbegon feilane, das öspalomös oni.

„Lelivükolös obi, begö!" älebegon. „Dutob lü famül storkas, kels — äsä ga sevol — binons gidöfiks: böds labü kalad gudik. Zuo no äsevob, das gruds idesinons ad tifön."

„Bo binol-la böd vemo plütülik", feilan ägespikom, „ab äfanob oli sogü gruds tifiälik, ed omutol sufön pönodi leigik kobü ons."

Pacödoy ma sog, in kel komoy.

———

The Farmer and the Stork

A Stork of a very simple and trusting nature had been asked by a gay party of Cranes to visit a field that had been newly planted. But the party ended dismally with all the birds entangled in the meshes of the Farmer's net.

The Stork begged the Farmer to spare him.

"Please let me go," he pleaded. "I belong to the Stork family who you know are honest and birds of good character. Besides, I did not know the Cranes were going to steal."

"You may be a very good bird," answered the Farmer, "but I caught you with the thieving Cranes and you will have to share the same punishment with them."

You are judged by the company you keep.